

ŠTA SE DOGAĐA SA ČOVEKOM KAD UMRE?

"A čovek umire iznemogao, i kad izdahne čovek, gde je?" (Jov 14.10) Gde se nalazi čovek kad izdahne? Kuda ide? Šta se zbiva sa čovekom kad umre?

Smrt je najveći problem sa kojim se suočava svako živo biće na našoj planeti. Svako od nas će se kad tad suočiti sa smrću rođaka, prijatelja i na kraju sa svojom smrću. Ljudi ponekad uspeju da odlože smrt, ali su nemoćni da spreče da smrt kad - tad dođe. Kad shvatimo da neku osobu koju smo voleli nećemo više viđati, onda shvatamo koliko je smrt okrutna. I sam život posle četrdeset i neke godine više liči na lagano umiranje nego na život.

Ateisti veruju da posle smrti nema nikakvog postojanja i zato nastoje da što više "uživaju" dok su živi. Ali što je bliži susret sa smrću, to je jasnije koliko je besmisleno umreti bez Boga. Strah od smrti je jedan od osnovnih strahova koji pritiskaju ljudski rod. Zato je potrebno da znamo da li postoji rešenje za problem smrti.

Kako je čovek stvoren?

"Potom reče Bog: -Da načinimo čoveka po svom obličju. I stvori Bog čoveka po obličju svojemu, po obličju Božjemu stvori ga, muško i žensko stvori ih." 1. Mojsijeva 1.26,27

"I stvori Gospod Bog čoveka od praha zemaljskoga, i dunu mu u nos duh životni, i postaja čovek duša živa." (1. Mojsijeva 2.7) Ovaj tekst je ključni da bi razumeli kako je čovek stvoren. Po Bibliji čovek je stvoren od dva elementa:

1) prah zemaljski + 2) duh životni = duša živa (jevr. "nišmat hajim") (jevr. "nefeš haja").
--

Ovo je veoma važno: Čovek nije dobio dušu kao izvesni deo njegovog bića, nego je čovek postao duša, dakle ceo čovek je duša.

Duh životni

Duh životni (jevr. nišmat, ruah; grč. pneuma) **nije neki svesni element**. U Bibliji piše da i životinje imaju životni duh (nišmat hajim), (1. Mojsijeva 7.14,15,21-23; Propovednik 3.19).

To je iskra života koju je Bog pokrenuo u svim živim bićima, i u životinjama i u ljudima. To je životna sila koju Bog udahnjuje stvorenju, nešto što ga čini živim. "Nišmat hajim" dakle nije svesni deo, to je život, iskra života, to jest princip života.

"Duh Božji stvorio me je i **dah Svemogućega** dao mi je život." Jov 33.4

Evo šta se dogodilo kad je Isus vaskrsao jednu devojkicu: "I povratio se **duh** njezin, i ustade odmah." Luka 8.55 Bog joj je povratio dah života.

Isus je na krstu ispustio duh (pneuma) (Marko 15.37,38 Luka 23.46 Jovan 19.30). Samo u stihu Matej 27.50 Vuk Karadžić je tu istu reč (pneuma) u opisu istog događaja pogrešno preveo sa "duša" umesto sa "duh", pod uticajem teologije u koju je verovao. Jasno je da Isus nije ispustio dušu nego dah života. I Stefan je pred smrt rekao: "Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj." Dela 7.59,60

Duša

"I postaja čovek duša živa". Zapazite da u Bibliji duša nije samo jedan **deo** čoveka, nego **ceo** čovek. Piše da čovek postaje duša kada dobije dah života, a ne piše da čovek dobija dušu. Duša je celo živo biće, spoj tela i daha života.

U Starom Zavetu se preko 800 puta spominje reč "nefeš". "Nefeš" označava celog čoveka. I mi često kažemo: "Koliko duša ovde ima?" Zato zapamtite ovaj princip: čovek nema dušu, čovek je duša. Takvi smo stvoreni.

Nigde u Bibliji ne piše da je duša besmrtna, niti da postoji nezavisno od tela. U mitologiji Grka i kod Platona duša je svesno biće u čoveku koje ne umire sa telom, nego je besmrtna, pa posle smrti napušta telo i nastavlja negde da živi. Ali Hristos i apostoli nisu govorili na grčkom nego na aramejskom, pa su sigurno koristili jevrejske pojmove nišmat i nefeš. Novi Zavet je pisan na grčkom, pa grčki pojmovi pneuma i psihe po smislu treba da odgovaraju jevrejskim rečima nišma i nefeš (dah i duša), a ne grčkim mitološkim pojmovima pneuma i psihe. Čim se neki tekst prevodi na strani jezik, postoji opasnost da se promeni smisao teksta zbog reči koje imaju više različitih značenja.

Čim su Adam i Eva zgrešili, Bog je postavio heruvima da čuva prilaz k drvetu života, da čovek "ne pruži ruke svoje i uzabere i s drveta života i okusi, te dovek a živi." 1.Mojsijeva 3.22-24 To znači da niko od grešnika nije okusio sa drveta života, pa ne može ni da bude besmrtn, to jest nema besmrtnu dušu.

Evo i drugih tekstova u Bibliji koji govore da duša umire, da nije besmrtna. "I svaka **duša** (psihe) živa **umre** u moru." Otkrivenje 16.3 Po ovom tekstu, duše su svi živi organizmi. Zapazite da **duše umiru**. U 4.Mojsijevoj 9.6 je izraz "mrtva duša" (nefeš, Daničić je preveo "mrtvac"). Prilikom stvaranja Bog je i životinje nazvao živim dušama (nefeš) 1.Mojsijeva 1.20,21 "Uđe strah u svaku dušu." Dela 2.43 Takođe duša (nefeš) može da se pojede (5.Mojsijeva 12.23), a ako može da se pojede, onda nije besmrtna.

Dakle, duša nije deo čoveka, nego ceo čovek. Prvo upozorenje koje je Bog dao Adamu i Evi bilo je da će umreti ako ne budu poslušni svom Tvorcu. Ipak, ljudi još uvek veruju u Sotoninu prvu laž koju je rekao ljudima, da neće umreti.

Šta se događa prilikom smrti?

O stanju smrti najtačnije može da govori Onaj ko je stvorio život, Bog. "I vrati se **prah** u zemlju kako je bio, a **duh** se vrati k Bogu, koji ga je dao." Propovednik 12.7

"Kad bi (Bog) na nj okrenuo srce svoje, **uzeo bi k sebi duh njegov** i dihanje njegovo; **izginulo bi svako telo, i čovek bi se povratio u prah.**" Jov 34.14,15

Dakle, kada čovek umre događa se obrnut proces od procesa stvaranja čoveka: prah se vraća u zemlju, a duh se vraća Bogu koji ga je dao. Ali šta je sa dušom? Da ilustrujemo to jednim primerom: jedan drveni sanduk sastoji se od dasaka i eksera. Daske i ekser zajedno čine sanduk, kao što zemaljski prah i dah života zajedno čine živu dušu.

daske	+	ekseri	=	sanduk
prah zemaljski	+	dah života	=	živa duša

Ako rasturite sanduk i stavite daske na jednu stranu, a eksere na drugu stranu, gde je sanduk? Nema ga, jer su nestali elementi koji ga sačinjavaju. Isto to se dešava sa dušom kada čovek umre: duša više ne postoji jer su njeni sastavni delovi nestali. Kada čovek umre, telo i životni dah se razdvajaju, a duša prestaje da postoji, i više nije živa duša nego mrtav čovek.

sanduk	-	daske	=	nema sanduka,
sanduk	-	ekseri	=	samo daske i ekseri
čovek (duša)	-	prah zemaljski	=	smrt,
čovek (duša)	-	dah života	=	umrla osoba

Stvaranje:	Smrt:
čovjek je stvoren od praha zemaljskoga	prah se vraća u zemlju
Bog je udahnuo u čovjeka duh životni	životni duh, iskra života, vraća se Bogu
čovjek je postao duša živa	duša (tj. ceo čovjek) ne postoji, umrla je

"Iziđe iz njega duh, i vrati se u zemlju svoju; taj dan **propadnu sve pomisli njegove**." Psalam 146.4 Dakle, stanje smrti je besvesno stanje u kome mozak nije aktivan, i nema procesa mišljenja. Biblija ne kaže da duša posle smrti odlazi u raj ili u pakao, nego da se duh životni (iskra života) vraća Bogu.

"Jer živi znaju da će umreti, a **mrtvi ne znaju ništa** niti im ima plate, jer im se spomen zaboravio. **I ljubavi njihove i mržnje njihove i zavisti njihove nestalo je, i više nemaju dela nigda ni u čemu što biva pod suncem...** Sve što ti dođe na ruku da činiš, čini po mogućnosti svojoj, jer **nema rada, ni mišljenja, ni znanja, ni mudrosti u grobu u koji ideš.**" Propovednik 9.5,6,10

Bog preko cara Solomuna ovde kaže da *mrtav čovek ne zna ništa, nema emocija, ne radi ništa, ne misli, nema kontakta sa živima*. Smrt je suprotnost od života. Kod mrtvog čoveka ništa više ne funkcioniše, ni srce, ni pluća, ni mozak. Nema energije, razmišljanja, osećanja, ni odluka. Sve je prestalo.

Kada je David izvršio preljubu i ubistvo, dete mu je umrlo ubrzo posle rođenja. David kaže: "Dok dete beše živo postio sam i plakao, jer govoriš: ko zna, može se smilovati Gospod na me da dete ostane živo. A sada umrlo je. Što bih postio? Mogu li ga povratiti? **Ja ću otići k njemu, ali on neće se vratiti k meni.**" 2. Samuilova 12.22,23 Poruka ovog teksta je da živi idu u smrt, a mrtvi se ne vraćaju među žive do Božjeg suda.

Život je poklon koji smo dobili od Stvoritelja, Boga. Uzrok smrti je greh, život suprotan Božjim principima, principima po kojim nas je Bog stvorio (Rimljanima 6.23). To je kao kad dobijete neki aparat i uputstvo za upotrebu, ali ne želite da čitate uputstvo, nego rukujete onako kako vi mislite da treba, pa pokvarite aparat. Tako je smrt došla zato što su ljudi pogrešno upravljali svojim umom i telom.

Neposlušnost Bogu je uzrok smrtnosti ljudskog roda. Bog je rekao: Jedi slobodno sa svakog drveta u vrtu, ali s drveta od znanja dobra i zla, s njega ne jedi; jer u koji dan okusiš s njega, umrećeš." 1. Mojsijeva 2.16,17 Posledice neposlušnosti Božjim zapovestima vidimo danas bolje nego ikada.

U Bibliji se koriste pojmovi **prva smrt i druga smrt**.

PRVA SMRT - SAN

"I mnogo onih koji **spavaju u prahu zemaljskom probudiće se**, jedni na život večni, a drugi na sramotu i prekora večni." Danilo 12.2 Dakle, u Bibliji postoji smrt iz koje ima povratka, iz koje će se ljudi probuditi da bi primili Božju presudu. To je prva smrt.

U Bibliji je smrt upoređena sa snom. Kada čovek umre, telo se raspada i vraća se u "prah zemaljski", i "spava" do dana suda. Na sudnji dan Bog će ljude da "probudi" iz sna, to jest da ih vaskrsne iz smrti, da bi izvršio presudu.

Kada je Lazar umro, Hristos je rekao: "Ovo kaza i potom reče im: -Lazar, naš prijatelj **zaspao**, nego idem da ga probudim. Onda mu rekoše učenici njegovi: -Gospode, ako je zaspao, ustaće. A Isus im reče za **smrt** njegovu, a oni mišljahu da govori za spavanje sna. Tada im Isus kaza upravo: **Lazar umrije.**" Jovan 11.11-14

Dakle, **Hristos smrt upoređuje sa snom**. Slično je bilo kada je Jairova ćerka umrla: "Svi plakahu i jaukahu za njom, a on reče: -Ne plačite, **nije umrla nego spava**. I potsmevahu mu se

znajući da je umrla. A on, izagnavši sve, uze je za ruku, i zovnu govoreći:

-Devojko, ustani! I povrati se duh njezin, i ustade odmah", Luka 8.52-55 Hristos ovde kaže da devojka **nije umrla za večnost, nego prvom smrću iz koje će Bog vaskrsnuti ljude.** Isus kaže da ne treba plakati za umrlim vernicima, jer će ih Bog vaskrsnuti. Bog žali za onima koji izabiru večnu smrt iz koje nema vaskrsenja.

"Tako čovek **kad legne** ne ustaje više, dokle je nebesa neće se **probuditi** niti će se **prenuti od sna** svojega." Jov 14.12

Čovek u trenutku smrti prelazi u nesvesno stanje slično snu i čeka dan Hristovog drugog dolaska, sudnji dan, dan vaskrsenja onih koji su verovali Bogu. Mrtav čovek je u nesvesnom stanju sličnom snu. Kad čovek umre, u sledećem trenutku kad otvori svoje oči, pred njim će biti slika Božjeg suda. Između smrti i suda za umrlog čoveka ne postoji nikakav period vremena. Nema aktivnost, mišljenja, emocija, ni rada u stanju smrti.

Važna je činjenica da ljudi još nisu vaskrsli iz prve smrti: "Jer David posluživši rodu svojem u po volji Božijoj umrije, i metnuše ga kod otaca njegovih, i vide truhljenje." Dela 13.36 Car David je umro pre oko 3000 godina, pogreblj su ga, i on zajedno sa svojim precima (očevima), čeka dan vaskrsenja u grobu, a ne u raj u paklu. Pri vaskrsenju spaseni će dobiti savršeno telo i um (1. Korinćanima 15.52-54). Međutim apostol Pavle kaže da ni najverniji ljudi koje je nabrojao u poslanici Jevrejima 11 još uvek nisu primili obećanje o savršenstvu (Jev 11.39,40). Ako ni ljudi koji su bili najverniji Bogu još nisu vaskrsli u savršenom telu nego u grobu čekaju savršenstvo, onda to znači da vernici ne idu u raj posle smrti, nego u grobu čekaju dan drugog Hristovog dolaska.

Prva smrt je "san" do vaskrsenja.

Prva smrt je san iz kojeg će nas Bog probuditi - vaskrsnuti.

DRUGA SMRT

"A strašljivima i nevernima i poganima i krvnicima, i kurvarima i vračarima i idolopoklonicima i i svim lažama, **njima je deo u jezeru što gori ognjem i sumporom koje je smrt druga.**" Otkrivenje 21.8 Zapazite da samo bezbožni ljudi, oni koji se nisu pokajali za grehe umiru drugom smrću.

"Blažen je i svet onaj koji ima deo u prvom vaskrsenju, nad njima **druga smrt** nema oblasti, nego će biti sveštenici Bogu i Hristu, i carovaće s Hristom 1000 godina... i siđe ogranj od Boga s neba i **pojede ih.** I đavo koji ih varaše bi bačen u jezero ognjeno i sumporito... i more dade svoje mrtvace, i smrt i pakao dadoše svoje mrtvace; i sud primiše po delima svojim. I smrt i pakao bačeni biše u jezero ognjeno. I ovo je **druga smrt.** I **ko se ne nađe napisan u knjizi života,** bačen bi u jezero ognjeno. Otkrivenje 20.6,9,10,13-15

Druga smrt je konačna kazna za one ljude koji se nisu pokajali, za Sotonu i demone, koji su svesno odlučili da žive suprotno od Božjih načela.

O večnom uništenju ljudi koji žive bez Boga govore sledeći stihovi: "A bezakonika će **nestati sasvim.**" Psalam 37.38 "A odmetnici i grešnici **svi** će se satri, i koji ostavljaju Gospoda izginoće." Isaija 1.28 Gospod bezbožnicima **neće ostaviti ni korena ni grane.**" Malahija 4.1 U Psalmu 37 za bezbožne piše da će **nestati, rasplinuti se kao dim, biće zauvek satri, iskorenjeni i istrebljeni.** (Ps. 37.2,9,10,20,28,34,36-38)

Druga smrt je večno nepostojanje, smrt iz koje nema vaskrsenja.

U Bibliji se ognjeno jezero spominje dva puta: **1)** pri drugom Hristovom dolasku, pre 1000 godina kada će biti istražni sud na nebu (Otk.19.19-21); **2)** pri trećem Hristovom dolasku, 1000 godina posle drugog Hristovog dolaska (Otk. 20.7-10). Isto tako se spominju dva "dana gneva": **1)** pri drugom Hristovom dolasku, prva smrt (Otk. 19.17-21); **2)** pri trećem Hristovom dolasku, druga smrt, izvršenje večne presude (Otk. 20.9,10).

Takođe, Bog kaže da će bezbožnici "zaspati večnim snom i neće se probuditi (Jeremija 51.57)". To znači da je i druga smrt upoređena sa snom, što znači da ljudi koji budu osuđeni na večnu smrt

neće biti mučeni, nego će biti u nesvesnom stanju sličnom snu, koje je će trajati večno.

BESMRTNA DUŠA - "NEĆETE VI UMRETI"

Smrt je suprotnost životu. Ako posle smrti postoji bilo kakva aktivnost (kretanje, mišljenje, emocije, govor, isl.), onda to nije smrt nego život.

Besmrtnost je osobina koju ima samo Bog, tvorac života. "Koji sam ima besmrtnost." 1. Timotiju 6.15,16 Ako je samo Bog besmrtn, da li čovek može da ima besmrtnu dušu? Kako čovek može imati neki besmrtni deo ako je besmrtn samo Bog?

Da li su mrtvi zaista mrtvi? Nigde u Bibliji ne piše da je nefeš, psihe, ruah ili pneuma besmrtn. Nigde u Svetom Pismu ne piše da je duša neki svesni deo bića koji postoji van tela, ili da može da nadživi telo. Nigde u Bibliji ne piše da vaskrsava telo da bi se sjedinilo sa dušom, nego piše da vaskrsavaju mrtvi. Vaskrsnuće ljudi koji su umrli, koji nisu bili živi, i koji će postati aktivni tek po vaskrsenju.

Kada je zmija, koja je bila medijum Sotone, u Edemskom vrtu razgovarala sa Evom, rekla je Evi: "**Nećete vi umreti**". Tu je prvi put Sotona izmislio ideju da je čovek besmrtno biće.

Do pada u greh, čovek je imao **uslovnu besmrtnost**. To znači da je čovek mogao da živi večno dok god je živio u skladu sa uputstvima koja je dobio od svog Stvoritelja. Mi nismo stvoreni da umremo. Čovek je stvoren da živi. Čovek je bio besmrtn dok se držao Boga koji je izvor života. Kada je čovek odlučio da više ne bude poslušan Bogu, udaljio se od izvora svog životnog daha i počeo da umire.

Prva laž koju je Sotona poturio ljudima "nećete vi umreti" danas zvuči ovako: "Nećete vi umreti nego ćete živeti u raju ili u paklu." "Nećete vi umreti nego ćete se reinkarnirati u drugo živo biće," i sl. Druga Sotonina laž je: "Postaćete kao bogovi." Ovde je Sotona ponudio ljudima ne samo besmrtnost, nego i moć, obožavanje i položaj koji pripada samo Stvoritelju. Ljudi su mu poverovali, mada je jasno da Sotona ne može nikome da da besmrtnost jer on i nije stvorio život, niti može da ga stvori.

Evo stihova koji govore da je **duša smrtna**: "I biće da će se svaka duša koja ne posluša tog proroka **istrebiti** iz naroda." Dela 3.23 Dakle, ako duša može da bude istrebljena, onda duša nije besmrtna. "Ne bojte se onih koji ubijaju telo a duše ne mogu ubiti; nego se bojte onoga koji može **i dušu** i telo **pogubiti** u paklu." Matej 10.28 I ovde Isus kaže da duša nije besmrtna, nego se može pogubiti. Bog kaže: "Gle, sve su duše moje, kako duša očina tako i duša sinovljeva moja je, **koja duša zgreši ona će poginuti**... Koja duša zgreši ona će **umreti**." Jezekilj 18.4,20 Duša može da pogine, da umre, dakle duša nije besmrtna.

Čovek sam po sebi nema besmrtnost, nego ima **uslovnu besmrtnost**. Čovek može da živi večno samo pod uslovom da nikad ne kida vezu sa Bogom. Bog jedini ima besmrtnost, a stvorenja imaju uslovnu besmrtnost, u zavisnosti od njihovog poverenja u Boga i vernosti Bogu.

Ako bi zlo bilo večni entitet, ako bi na jednom delu svemira postojao pakao, a na drugom delu svemira bio raj, onda bi zlo bilo večno. Onda bi i grešnici bili besmrtni, a to po Bibliji nije istina. Čak i za Sotonu piše: "...bićeš strahota, i **neće te biti daveka**." Jezekilj 28.19

Tvorac ideje o besmrtnosti duše je Sotona (1. Mojsijeva 3.4,5). Tu ideju je Sotona prenosio preko raznih kultova do Egipćana, Vavilonaca, Grka (Pitagora, Platon), Rimljana, Jevrejskih apokrifa i Katoličke crkve (sveti Augustin, Toma Akvinski).

Biblija govori da ljudska istorija ima svoj početak, da i greh ima svoj početak, ali kaže i da greh ima svoj kraj. Doći će dan kada će smrt, greh i zlo biti jednom zauvek uništeni. "I smrt i pakao bačeni biše u jezero ognjeno. I ovo je druga smrt." Otkrivenje 20.14 A zatim piše: "I videh novo nebo i novu zemlju" Otk. 21.1 Bog će stvoriti sve novo za ljude koji su mu verovali. Apostol Pavle nas poziva da se za dolazak našeg Gospoda Isusa Hrista sačuva bez krivice "celi vaš duh i duša i telo" (1. Solunjanima 5.23), a ne samo duša.

Besmrtnost nije urođena, nego se stiče

ako izaberemo Boga, ako imamo poverenje u Njega, ako smo mu verni.

ŠTA JE PAKAO?

Među ljudima je veoma često mišljenje da je pakao mesto večnog mučenja nepokajanih ljudi u vatri. Ova ideja je došla iz grčke mitologije, a ne od Božjeg otkrivenja.

Na originalnom jeziku u Bibliji se nigde ne spominje reč "pakao". U našem prevodu ćete na dosta mesta naći reč "pakao", ali u originalnom tekstu stoje jevrejske reči šeol i gehena, ili grčke hades i tartaros.

Šeol

Šeol nije mesto večnog mučenja iz kojeg nema povratka. To se vidi iz Psalma 16.10: "Jer **nećeš ostaviti duše moje u paklu (šeolu)**, niti ćeš dati da svetac tvoj vidi truhlost." Apostol Petar je objasnio da ovaj tekst govori o Hristovoj smrti i Hristovom vaskrsenju pre nego što je počeo proces truljenja (Dela 2.31). "Duša" u ovom tekstu je sam Isus Hristos kada je umro. Jasno je da Isus, kada je umro, nije bio u paklu gde vatra navodno peče grešnike, nego je u grobu čekao čas vaskrsenja.

"Neće te mrtvi hvaliti, Gospode, niti oni koji siđu onamo gde se muči (ćuti)" Psalam 115.17 Dakle mrtvi su na mestu gde je tišina, a ne tamo gde su jauci i plač od mučenja.

Šeol je grob, a ne mučilište. Zato psalmista kaže: "Kad mi Gospod ne bi bio pomoćnik, brzo bi se duša moja preselila onamo gde se ćuti" (Psalam 94.17), gde je tišina, gde prestaju sve aktivnosti.

Šeol je grob, mesto besvesnog počivanja mrtvih do časa vaskrsenja, mesto gde prestaju sve ljudske aktivnosti.

Gehena

U tekstovima Matej 5.22,29; 10.28; 18.9; 23.5; idr., spominje se izraz "gehena" koji je takođe preveden sa "pakao". Reč gehena potiče iz Starog Zaveta. "Ge ben hinom" znači dolina sinova Enomovih (jevr. Enom znači oplakivanje) (Isus 15.8). Tu su bezbožnici spaljivali decu "bogu" Molohu (2. Dnevnika 28.3; 33.3,6; Jer 7.3; 32.35).

Car Josija je to mesto uništio i spalio (2. Carevima 23.10). Građani su na tom mestu bacali smeće i spaljivali ga, tako da je smeće stalno gorelo. Pisci Biblije su to zapaljeno smetišće prikazali kao simbol ognjenog jezera, vatre koja će zauvek spaliti zlo. Gehena ili dolina oplakanih sinova, je dolina gde su deca prinošena na žrtvu, i gde će biti ljudi koji su odbacili Boga i koji će biti uništeni za večnost.

Gehena je predlika smrtne kazne nad bezbožnicima koji će biti uništeni vatrom.

Hades

U Novom Zavetu se koristi grčka reč "hades" ili "ad".

U grčkoj mitologiji reč hades označava mesto u kojem duše nastavljaju život posle smrti tela. Po grčkim legendama, na zapadu hadesa nalazi se mesto gde pravedne duše žive u blaženstvu, a **tartar** je najmračniji deo hadesa gde se muče grešnici.

U Novom Zavetu skoro sve ličnosti preko kojih Bog govori su Jevreji, a i sami pisci Novog Zaveta su Jevreji a ne Grci, osim Luke koji je živeći u Izraelu takođe govorio jevrejski jezik. Zato oni pod pojmovima hades i tartaros ne podrazumevaju grčka mitološka mesta, nego starozavetne pojmove šeol i gehena. To zaključuje i iz samih tekstova. Kada bi tekstove tumačili po grčkim mitološkim pojmovima hades i tartaros, tekstovi bi bili suprotni sami sebi.

Na primer, već je navedeno da u Delima apostolskim 2.31 piše da je Hristovo telo položeno u hades. Jasno je da Hristos posle smrti na krstu nije otišao na mesto gde se muče grešnici koji se nisu pokajali, nego je bio u grobu iz kojeg je vaskrsao posle 3 dana. Apostol Petar je ovde citirao

Psalam 16.10 koji je pisan na jevrejskom jeziku, i umesto reči šeol stavio je grčku reč hades. Dakle, reč hades apostoli upotrebljavaju za šeol, za koji smo videli da znači grob, mesto gde prestaju sve ljudske aktivnosti, a ne za mučilište grešnika.

U Otkrivenju 20.13,14 piše da su smrt i grob (hades) bačeni u ognjeno jezero. Nemoguće je da "mesto mučenja grešnika" bude bačeno u "mesto mučenja grešnika". Grob, a ne "pakao" biće uništen na dan suda, jer više neće biti smrti ni sahranjivanja.

U Otkrivenju 6.8 piše da smrt i pakao daju svoje mrtvace, a znamo da iz mučilišta "pakla" nema povratka, nema vaskrsenja. Dakle, ovde se radi o vaskrsenju iz grobova, a ne o vaskrsenju iz "pakla".

Kada je vaskrsao Lazara Isus je rekao: "Lazare, iziđi napolje." Jovan 11.43 Jevrejski grobovi bili su ukopani u stenu. Lazar je bio vernik. Da je posle smrti njegova "duša" otišla u raj, Isus bi rekao: "Lazare siđi", a ne "izađi". Lazar sigurno nije bio u "paklu", nego je bio u grobu, kako Isus kaže u stanju sličnom snu (11.11-14). Bog će na dan suda one koji spavaju u prahu zemaljskom da probudi jedne na večni život, a druge na večnu sramotu (Danilo 12.2). Zašto bi Bog vaskrsavao ljude koji već uživaju u "raju"? Zašto bi Bog vaskrsavao ljude koji već pate u "paklu"? Ako je nad njima već izvršena presuda neposredno posle smrti, zašto bi se onda ista presuda ponavljala pri drugom Hristovom dolasku? To ne bi imalo smisla.

Tartar je, po apostolu Petru (2. Petrova 2.4,9), mesto zadržavanja zlih duhova (demoni) do dana suda kada će nad njima biti izvršena presuda.

Šeol i hades imaju isto značenje: grob, mesto besvesnog počivanja mrtvih do časa vaskrsenja, mesto gde prestaju sve ljudske aktivnosti.

Gehena je predlika smrtno kazne nad bezbožnicima koji će biti uništeni vatrom.

VEČNO MUČENJE?

Ako neko veruje da postoje čistilište i večni pakao kao mesta mučenja grešnika, iako ti izrazi nisu tako opisani u Bibliji, to bi značilo da će zlo i dobro večno postojati zajedno. Ta ideja postoji samo kod mnogobožaca. Na osnovu Biblije, zlo neće večno postojati. Zlo ili greh, je uljez među ljude. Greh ima svoj početak i imaće svoj kraj. "I smrt i pakao bačeni biše u jezero ognjeno. I ovo je druga smrt." (Otk. 20.14) Jedino će dobro postojati večno.

VEČNA VATRA ili VEČNE MUKE?

Šta znači izraz večna vatra? U Bibliji je naglašeno samo da **vatra gori večno, a ne piše da će oni koji budu bačeni u večnu vatru da gore večno**, što bi bilo suprotno zakonima u prirodi koje je Bog uspostavio. Izraz "večna vatra" ne znači da će predmeti u vatri večno goreti, nego znači da su posledice vatre večne, i da će za bezbožnike uvek postojati večna smrt kao kazna. Vatra koja uništava greh neće nikad da se ugasi, ali oni koji budu bačeni u tu vatru goreće dok ne izgore. Smrt u toj vatri je skoro trenutna. Večna vatra je simbol potpunog uništenja iz koga nema oporavka, nema vaskrsenja. **To je večna smrt, a ne večni život u mukama.**

Ova ideja o večnom mučenju pripisana je Bogu pod uticajem paganskih verovanja (tj. kultova obožavanja demoni), a ne zato što im je Bog otkrio da će tako biti.

"Kao što se vosak topi od ognja, tako će bezbožnici izginuti od lica Božjeg." Psalam 68.2 Vosak se ne topi večno, nego određeno vreme dok se ne istopi. U Isaija 1.28-31 kaže da će se svi odmetnici i grešnici satrti, da će biti **kao kućina a njihovo delo kao iskra**, da će se oboje **zapaliti** i neće biti nikoga da ugasi. Kućina je primer materije koja vrlo brzo izgore i od koje ne ostaje ništa. Bog nije slučajno uzeo kućinu kao primer presude koju će On izvršiti nad bezbožnicima. Nema ni govora o večnom sagorevanju.

"Kao što i **Sodom i Gomor**, i okolni njihovi gradovi, koji su se prokurvali onako kao i oni, i hodili za drugim mesom, postaviše se za ugled i **muče se u večnom ognju.**" Juda 7 Na osnovu Svetog Pisma mi znamo da je Bog spalio Sodom i Gomor, i oni da su oni izgoreli i nestali. Na mestu gde su danas Sodom i Gomor sigurno ne gori večna vatra, niti se ljudi danas muče u njoj. Jasno je da

je ovo poetičan, simbolički opis **uništenja za večnost**. bez povratka, bez vaskrsenja. Sodom i Gomor su nestali za sva vremena, ali se ne muče večno. "I gradove Sodom i Gomor sažeže i razvali i osudi, i postavi **ugled** bezbožnicima koji bi ostali." 2. Petrova 2.6

"Kad mi Gospod ne bi bio pomoćnik, brzo bi se duša moja preselila onamo gde se muči." Psalam 94.17 Reč koju je Daničić preveo sa "muči" na jevrejskom znači ćutati, mučati, a ne mučiti. Tekst glasi: "...brzo bi se duša moja preselila onamo gde se ćuti."

"I izlaziće i gledaće **mrtva telesa** onih ljudi koji se **odmetnuše** od mene (Boga), jer **crv njihov neće umreti, i oganj njihov neće se ugasiti**, i biće gad svakom telu." Isaija 66.24 Ovde Bog jasno kaže da će u večnom ognju biti mrtva **tela** a ne mrtve **duše**. Mrtva tela su poistovećena sa pojmom mrtve duše, mrtvog čoveka. Ovi crvi jedu mrtvo telo, a sigurno ne mogu da ga jedu večno. Crvi će jednom pojesti telo kao što će vatra jednom da sagori mrtva tela. Crvi ne umiru i vatra se ne gasi, ali bezbožnici nestaju za večnost, pojedeni od crva i spaljeni vatrom. Večni su uništitelji zla, večna je kazna, večan je sud (presuda) (Marko 3.29), ali zlo i grešnici nisu večni. Večni oganj je vatra koju niko ne može da ugasi dok ne spali materiju koja je u njega bačena - nepokajane grešnike.

Hristos takođe govori o uništenju vatrom (Matej 13.40-42; Luka 17.28-30; Jovan 15.6), ali nikad ne govori o večnom mučenju.

"I đavo koji ih varaše bi bačen u jezero ognjeno i sumporito, gde je zver i lažni prorok, i biće mučeni dan i noć va vek veka." Otkrivenje 20.10 Ako čitamo samo ovaj tekst, bez ostalih Biblijskih tekstova, izgleda kao da će Sotona biti mučen vavek veka, večno. Izraz "vavek" (grčki aion) ima dva značenja: **1) životni vek (ograničeni period)**; i **2) večnost (neograničeni period)**. **Kako će "aion" biti preveden zavisi od konteksta, od imenice uz koju stoji.**

Izraz "**večni sud**" (Jevrejima 6.2) ne znači da će proces suđenja da traje večno, nego da presuda doneta na tom suđenju ima večnu vrednost, da je nepromenljiva. Isto tako "**večna propast**" (2. Solunjanima 1.9) nije proces večitog propadanja, jer svako propadanje ima svoj kraj u potpunoj propasti, nego je to propast za večna vremena, bezpovratna propast.

Slično tome "**večno spasenje**", "**večni otkup**" ne znači da ćemo večno da grešimo, a Bog večno da nas spasava, nego znači da će nas Bog spasiti zauvek, za sva vremena. Aronovo "**večno sveštenstvo**" (1. Dnevnika 23.13) trajalo je dok je trajala simbolička starozavetna služba, dok naš prvosveštenik Isus Hristos nije počeo da vrši stvarnu službu koju je simbolička služba nagoveštavala. I Hristos će prestati da vrši svoju prvosveštenučku službu kada završi proces očišćenja (3. Mojsijeva 16). Dakle, od večnog sveštenstva ostaće večne posledice, a to su ljudi koji su spaseni posredovanjem prvosveštenika Isusa Hrista. Neće se večno vršiti simbolička služba sveštenika po zakonu datom Levitima.

U Starom Zavetu izraz "**večni rob**" (2. Mojsijeva 21.6) znači da će rob da robuje dok je živ, a ne večno. Na Gijezija i njegovo potomstvo je prešla **guba doveka** (2. Carevima 5.27), dok su živi, jer bolesti neće postojati večno (Otkrivenje 21.4), nego do izvršenja Božje presude. Prokleta smokva **doveka neće imati rod** (Matej 21.14), što sigurno ne znači da će nerodna smokva večno da postoji.

Trajanje izraza vavek, večan, u vek vekova, doveka i zauvek treba razumeti u kontekstu i uporedo sa ostalim Božjim izjavama. Koliko traje subjekt (imenica), toliko će trajati i glagolska radnja (vavek, večan, idr).

Tako i "večna muka" (Matej 25.46) jeste kazna čije su večne posledice, a ne trajanje izvršenja. Tako će mučenje vavek veka u ognjenom jezeru (Otkrivenje 20.10) trajati dok ne izgore, dok ih vatra fizički ne uništi.

A kako će "dim mučenja njihova izlaziti vavek veka" (Otkrivenje 14.11)? Očigledno je da je ovo posebna grupa (koji se poklanjaju zveri, ikoni zveri i primaju žig zveri), a ne svi nepokajani ljudi. *Dim je bezoblični ostatak nečega što je izgorelo, nečega što je spaljeno. To znači da kada bezbožni budu spaljeni jedino njihov dim će ostati od njih.* "**Bezbožnici ginu... kao dim prolaze.**"

(Psalam 37.20) Dim je slika nečeg prolaznog, nepostojanog, uništenog. Kao što je rečeno, koliko će trajati ono što se dimi va vek, zavisi od trajanja imenice, u ovom slučaju bezbožnih ljudi.

Kada je prorok Isaija opisivao kaznu za Edom, upotrebio je isti izraz: "Neće se gasiti ni noću ni danju, daveka će se dizati dim njezin..." (34.10). Jasno je da zemlja Edom danas ne gori i da se dim više ne diže iz njega iako bi trebalo da se diže večno ako bi ovaj izraz primenjivali bukvalno. To znači da je izraz "dim mučenja njegova dizaće se va vek veka" pesnički izraz, hiperbola, a ne doslovan opis. Vatra je u Edomu sagorela zlo i ugasila se. Tako će vatra spaliti bezbožne i sagoreti ih za večna vremena, što znači da se oni nikad neće povratiti. Oni neće imati mira "dan i noć" to jest neće imati mir dok ne podnesu kaznu. Ako bi ove tekstove tumačili doslovno, takvo tumačenje bilo bi u suprotnosti sa celom Biblijom i sa karakterom punom ljubavi koji je Bog pokazao. Dakle, ovo su figurativni, pesnički izrazi.

PROBLEMI IDEJE O PAKLU KAO VEČNOM MUČILIŠTU

Ako je čovek živeo 60 godina i grešio, **da li je pravedno** da večno ispašta u paklu? Naravno da to nije pravedno, i Bog sigurno tako ne bi radio.

Ako smrt u ognjenom jezeru ne bi bila trenutna, **Bog bi morao pri vaskrsenju da bezbožnike stvori drugačije**, da ih stvori da ne mogu da umru, a da osećaju bol. Kako ljudi zamišljaju da će "besmrtna duša" da oseća bol ako nema telo? Zar bi Bog stvorio grešniku nesagorivo telo i neuništivo čulo dodira i bola, samo da bi ga večno mučio? Zar bi Bog, koji nas toliko voli da je dao svog sina Isusa Hrista da umre umesto nas, mogao da nekog večno muči? Večne muke su nespojive sa milostivim i pravednim Bogom. "Večne muke" je izmislio Sotona koji Boga stalno nepravedno optužuje za svoja nedela.

Ako bi na jednom kraju svemira postojalo zlo, a na drugom kraju bilo dobro, život u takvom svetu bi bio strašan. Kako da celu večnost gledamo kako se neko tamo večno muči? Ako neko od mojih prijatelja ili rođaka nije spasen, da li ja mogu da uživam u blaženstvu raja dok gledam kako se oni muče?

U Otkrivenju 21.4 piše da kad Bog izvrši presudu više neće biti suza, plača, vike ni bolesti. Oni koji veruju da će ljudi biti večno mučeni tvrde da će iz "pakla" večno da se čuje plač i škrgut zuba, što je očigledno suprotno onom što tvrdi Bog u Otkrivenju 21.4.

Prorok Jeremija kaže za grešnike da će "zaspati večnim snom i neće se probuditi" (51.57). Kakvo je to "večno mučenje" ako oni spavaju večnim snom? Evo kakva je to muka: "Koji će primiti muku, pogibao večnu od lica Gospodnjeg" (2. Solunjanima 1.9). To je večna pogibija, večna smrt, a ne večno mučenje. "I siđe oganj od Boga s neba, i **pojede ih**" (Otkrivenje 20.9). Vatra će pojesti grešnike, potpuno će ih spaliti, a neće ih pržiti večno.

Večna je vatra koja spaljuje greh, a greh i grešnici nisu večni. Umreti ne znači nastaviti živeti u raju ili paklu. Umreti znači prestati živeti.
--

Da sumiramo:

1) Večni život (besmrtnost) je Božji dar vernima. Nepokajani grešnici nemaju dar večnog života (besmrtnost) (Rimljanima 6.23).

2) Večno mučenje bi ovekovečilo greh, stradanje i žalost, a u Bibliji piše da toga neće biti kad Bog bude stvorio Novu Zemlju i Novo Nebo (Otkrivenje 21.4). Bog kaže za budućnost: "Evo **sve novo** tvorim" (Otk. 21.5) Sve novo znači nema starog, nema spaljivališta, greha i patnje.

3) Ako bi postojao večni pakao, to bi bila večna mrlja u svemiru, večno zlo, a Bog je rekao da će uništiti zlo i nosioce zla (Otkrivenje 20.9).

4) Ako bi postojao večni pakao, to bi bilo suprotno Božjoj ljubavi. Bog se ne bi večno svetio nekome ko je grešio u vremenski ograničenom periodu.

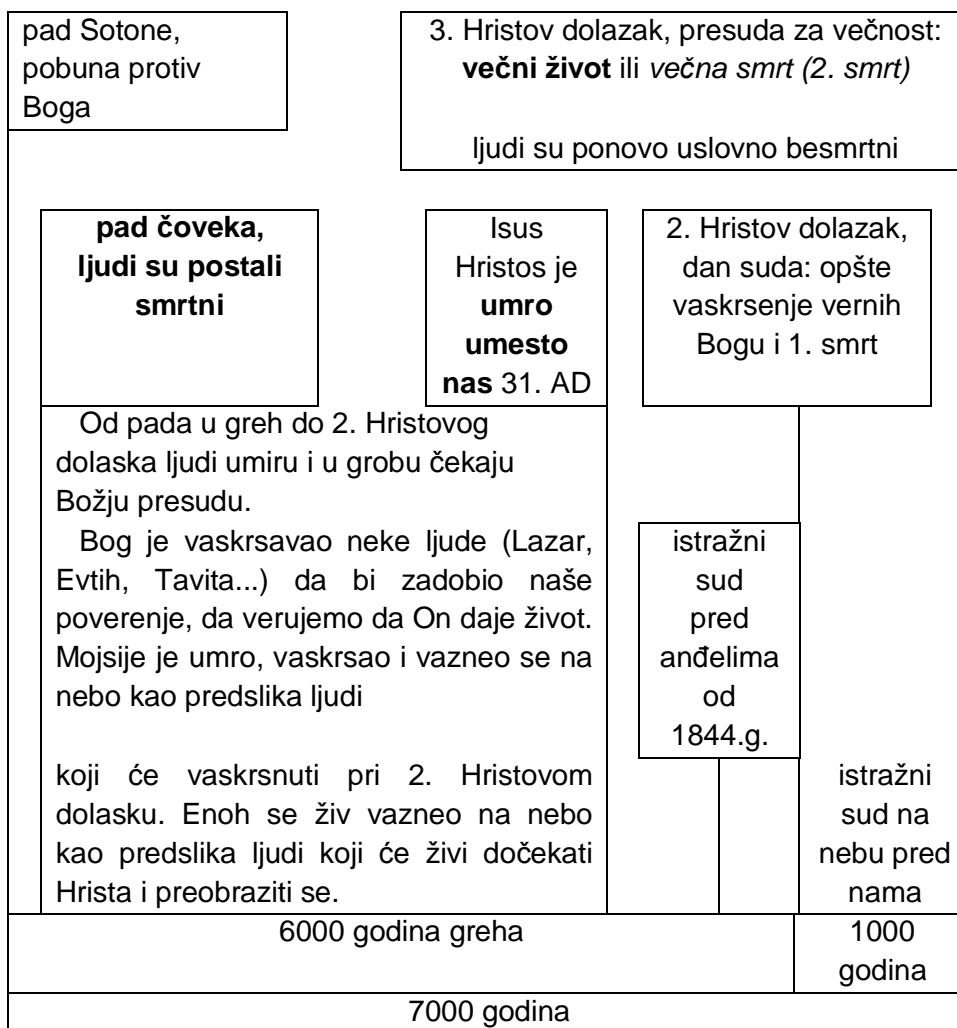
Čistilište

Pojam čistilište prvi je počeo da spominje 593. godine papa Grgur I, kao mesto gde se može naknadno očistiti svako ko je umro kao rimokatolik. Tamo bi navodno ljudi biti mučeni neko vreme, a

zatim bi otišli u raj. Firentinski koncil je to i službeno potvrdio 1439. godine. Međutim, Biblija nas jasno uči da je svako ko umre u grehu izgubljen za večnost i da će izgoreti u ognjenom jezeru (*Otkrivenje 14, 11; 21, 8*). Ako neko dođe u ognjeno jezero, on više nema mogućnosti za spasenje i svemu je kraj.

Ako ljudi veruju u čistilište iz kojeg mogu da se spasu plaćenim misama ili novcem i molitvama njihovih rođaka: ljudi se neće potruditi da iskoriste ovaj život da se odluče za Boga, a to im je jedina šansa za spasenje.

U Bibliji ne postoji ni nagoveštaj da tako nešto kao što je čistilište postoji.

VASKRSENJE

Isus je vaskrsao **iz groba** posle trećeg dana, nije vaskrsao iz nekog mučilišta "pakla", niti igde u Bibliji piše da mu je duša bila u mestu mučenja nevernika. Isto tako, Isus Hristos sigurno nije vaskrsao iz raja, jer je Mariji Magdaleni posle vaskrsenja rekao da još nije bio k Ocu (Jovan 20.17), dakle nije bio na nebu. Pitanje je zašto bi čovek uopšte vaskrsavao iz raja kad tamo već ima sve što mu je potrebno.

A šta će biti s vernicima? "Neću vam pak zatajiti, braćo, za one koji su umrli, **da ne žalimo kao i ostali koji nemaju nada.** Jer **ako verujemo da Isus umre i vaskrse, tako će Bog i one koji su umrli u Isusu dovesti s njim.** Jer vam ovo kazujemo rečju Gospodnjom da mi koji živimo i ostanemo za dolazak Gospodnji, **nećemo preteći** onijeh koji su pomrli. **Jer će sam Gospod** sa zapovešću, s glasom arhanđelovim, i s trubom Božijom **sići s neba, i mrtvi u Hristu vaskrsnuće najpre. A potom mi živi** koji smo ostali, zajedno s njima **bićemo uzeti u oblake na susret**

Gospodu na nebo, i tako ćemo svagda s Gospodom biti." 1. Solunjanima 4. 13-18

Dakle Pavle kaže da se ne brinemo jer: 1) oni koji su u grobovima **vaskrsnuće**, 2) oni koji živi dočekaju Hristov drugi dolazak biće **preobraženi**, 3) zajedno ćemo s Gospodom krenuti na nebo, i živjećemo večno sa Bogom.

Zapazite da **mrtvi i živi vernici zajedno primaju nagradu** (ili kaznu) pri drugom Hristovom dolasku. **Istovremena nagrada za sve vernike isključuje mogućnost da vernici odmah posle smrti primaju nagradu - raj.**

Hristos kaže: "Ne divite se ovome, jer ide čas u koji će **svi koji su u grobovima čuti glas sina Božijega. I izići će** koji su činili dobro u **vaskrsenije života**, a koji su činili zlo u **vaskrsenije suda**." Jovan 5.28,29

Ako bi čovek posle smrti bio u paklu ili raju, ako bi već primio nagradu ili kaznu, onda ne bi ni bilo potrebe da vaskrsava, jer je već primio presudu. Međutim, Bog će vaskrsnuti ljude iz stanja sna, iz smrti, upravo zato da izvrši presudu: večni život ili večna smrt. Bog sigurno sadrži tačnu informaciju o našoj ličnosti, tako da će prilikom vaskrsenja da vaskrsne osobu sa svim elementima ličnosti koju je imala pre smrti, ali u savršenom, neraspadljivom telu.

Bog je učinio da Enoh i Ilija budu živi vazneseni na nebo (1. Mojsijeva 5.24; 2. Carevima 2.11) kao predlika vernika koji će živi dočekati Hrista i vazneti se na nebo.

Teže razumljivi tekstovi

Sve Biblijske tekstove treba razmatrati u kontekstu cele Biblije. Treba pronaći sve šta Bog kaže na neku temu, a ne uzeti samo jedan tekst i od njega stvoriti doktrinu.

"Jer i Hristos jedanput za grehe naše postrada, pravednik za nepravednike, da nas privede k Bogu, ubijen istina bivši telom, no oživljevši Duhom, kojim sišavši propoveda i duhovima koji su u tamnici, koji nekad ne hteše da slušaju kad ih očekivaše Božje trpljenje u vreme Nojevo, kad se građaše kovčeg..." 1.Petrova 3.18-20

Ako bi ovaj tekst značio da je Isus Hristos posle smrti kao "duh" sišao u "pakao" da propoveda mrtvima, to bi bilo u suprotnosti sa nizom Biblijskih tvrđenja:

-nema mišljenja u grobu (Propovednik 9.10; Psalam 146.4), pa onda **mrtvi i ne mogu da razumeju šta im se propoveda.**

-nema rada ni delovanja u grobu (Propovednik 9.10), pa **mrtvi ne mogu ni da se odluče za Boga.** Onda nema ni svrhe da im se propoveda.

-smrt je besvesni san (Jov 14.12; Danilo 12.2; Jovan 11.11-14), a **da bi se nekom propovedalo potrebno je da bude svestan.**

-Bog kaže da **posle smrti ne postoji nova šansa** (Jevrejima 3.7,8; Propovednik 9.5,6,10; Jezekilj 18.24,27), pa nema svrhe propovedati mrtvima.

-u času umiranja Isus je rekao: "Oče, **u ruke tvoje** predajem duh svoj. I rekavši ovo izdahnu." Luka 23.46 Dakle, u trenutku smrti **duh Isusa Hrista je otišao Bogu, na nebo, a ne u hades.**

Kako shvatiti ovaj Petrov tekst? Otac, Sin i Sveti Duh deluju zajedno, jedinstveni su u akciji. Sin (Hristos) umro je na krstu i bio u besvesnom, neaktivnom stanju. Hristov duh ili dah života vratio se Ocu. Hristos je u vreme pre Potopa preko Svetog Duha, kroz Noja, propovedao ondašnjim ljudima. Većina tih ljudi nisu iskoristili šansu, pa su poginuli u Potopu. Sveti Duh je vaskrsao Hrista (Rim. 8.11).

Tamnica je simbol duhovnog stanja živih grešnih ljudi (Isaija 42.7 61.1 Luka 4.18), a ne pakao.

Ako je Hristov duh propovedao prepotopnim ljudima tek 31. godine AD, posle Hristove smrti, **zašto ih je uništio Potopom 2300 godina pre Hristove smrti?** To bi izgledalo kao da im nije dobro propovedao pa je morao ponovo. Bog im je propovedao 120 godina (1. Mojsijeva 6.3). Bog je učinio sve za njih, i druga prilika im nije obećana.

Zašto bi Isus posle svoje smrti propovedao samo mrtvim prepotopnim ljudima? Zašto ne bi propovedao svima? Peter pominje prepotopne ljude samo da bi identifikovao Svetog Duha preko kojeg Otac inače poziva sve ljude na pokajanje.

"Zato se i mrtvima propovedi jevanđelje, da prime sud po čoveku telom a po Bogu da žive duhom." 1. Petrova 4.6 Glagol propovedati je u prošlom vremenu, što znači da Petar kaže da je onima koji su sada mrtvi ranije bilo propovedano evanđelje, a ne da im se sada propoveda kad su mrtvi. Tako je i glagol primiti (sud) u budućem vremenu, što znači da sud još nije bio, da mrtvi ne primaju presudu kad umru, nego će presuda biti pri Hristovom drugom dolasku. Tada će Bog Duhom Svetim da oživi ljude da bi im saopštio presudu. Zemaljski život je vreme odluke. Posle smrti nema predomišljanja.

Razbojnik na krstu

Šta je Hristos obećao razbojniku na krstu? "I reče mu Isus: 'Zaista ti kažem: danas ćeš biti sa mnom u raju.'" Luka 23.43 Na originalnom jeziku na kojem je Biblija pisana, nisu postojali znakovi interpunkcije. Tek kasnije su u našim tekstovima dodate tačke i zarezi.

Činjenica je da ni **Isus nije toga dana kada je umro, bio u raju, na nebu, nego u grobu**. Kada je Isus vaskrsao, rekao je Mariji: "Ne dohvataj se do mene, jer se još ne vratih k Ocu svojemu; nego idi k braći mojoj, i kaži im: vraćam se k ocu svojemu i ocu vašemu." Jovan 20.17 Dakle, kada je umro Isus nije bio kod Oca, nego u grobu, pa ni čovek s krsta nije mogao s njim da bude u raju tog dana.

Iz konteksta cele Biblije jasno je da ovaj tekst treba da glasi ovako: "Zaista ti kažem danas, bićeš sa mnom u raju." Isus mu **danas govori** da će u raju biti sa njim, a ne kaže mu da će danas biti u raju sa njim.

Slična konstrukcija teksta nalazi se u 5. Mojsijevoj 30.16: "Jer ti zapovedam danas da ljubiš Gospoda Boga svojega..." I ovo shvati dvojako: 1) danas ti zapovedam 2) danas da ljubiš. Ako bismo sledili logiku ljudi koji smatraju da je Isus Hristos bio u raju, onda bi ovaj tekst značio da Boga treba voleti samo danas, a sutra za to nema potrebe. Po kontekstu možemo da odredimo šta je ispravno i šta je logično.

Priča o Lazaru i bogatašu

Ova priča se često citira u prilog postojanja večnog pakla. Luka 16.19-31 "Čovek neki pak beše bogat, koji se oblačiše u skerlet i u svilu, i življaše svaki dan gospodski i veseljaše se. A bijaše jedan siromah, po imenu Lazar, koji ležaše pred njegovim vratima gnojav, i željaše da se nasiti mrvama koje padahu s trpeze bogatoga, još i psi dolažahu i lizahu gnoj njegov. A kad umre siromah, odnesoše ga anđeli u naručje Avramovo, a umrije i bogati i zakopaše ga. I u paklu kad beše u mukama, podiže oči svoje i ugleda izdaleka Avrama i Lazara u naručju njegovu. I povikavši reče: 'Oče Avrame! Smiluj se na me i pošlji mi Lazara neka umoči u vodu vrh od prsta svojega, i da mi rashladi jezik, jer se mučim u ovome plamenu.' A Avram reče: 'Sinko! Opomeni se da si ti primio dobra svoja u životu svome, i Lazar opet zla, a sad se on teši a ti se mučiš. I pored svega toga postavljena je među nama i vama velika propast, da oni koji bi hteli odovud k vama preći, ne mogu, niti oni otuda k nama ne prelaze.' Tada reče: 'Molim te dakle, oče, da ga pošalješ kući oca mojega, jer imam pet braće, neka im posvedoči da ne bi i oni došli na ovo mesto mučenja.' Reče mu Avram: 'Oni imaju Mojsija i proroke, neka njih slušaju.' A on reče: 'Ne, oče Avrame! Nego ako im dođe ko iz mrtvih, pokajaće se.' A Avraam reče mu: 'Ako ne slušaju Mojsija i proroka, da ko i iz mrtvih ustane neće verovati.'"

Ova priča je bila **deo jevrejskog folklor**a. Detalje narodnog verovanja koji su osnova za ovu priču **zapisao je Josif Flavije** (*Josephus Flavius, The Complete Works of Flavius Josephus; Philadelphia: John C. Winston; str. 901*). On opisuje podzemlje u kojem se pravedni nalaze u Avramovom krilu, a duboki ponor razdvaja pravedne od nepravednih, koji trpe kaznu vatrom i vrelom parom. Ovu priču su Jevreji doneli iz ropstva u Vavilonu. Narod je dobro znao ovo verovanje Vavilonjana, i to Isus koristi kao osnov za svoju glavnu poruku.

Ako posmatramo literarni kontekst u kome se nalazi ova Hristova priča, ona je smeštena u **kontekst pokajanja**. Luka 15-a glava sadrži 3 najlepše Hristove parabole o pokajanju: o

izgubljenoj ovci, o izgubljenom dinaru i priča o izgubljenom sinu. U 16-oj glavi je priča o bogatašu i pristavu, gde se takođe govori o pokajanju, a zatim sledi priča o bogatašu i Lazaru. U 17-oj glavi se nastavlja tema pokajanja. To znači da u priči o bogatašu i Lazaru **tema o kojoj Isus govori jeste pokajanje a ne zagrobni život.**

Hristos je za svoje priče često uzimao primere koji su bili poznati u narodu, nešto što je narod verovao, bez obzira da li je to bilo istinito ili ne. Hristos je krenuo od poznatog i vodio je ljude ka nepoznatom. Nepoznato je bila pouka koju je Hristos želeo da saopšti svojim slušaocima.

Hristos je iskoristio narodno praznoverje da bi ih poučio pokajanju. Centralna pouka priče jeste: 1) posle smrti nema prilike za pokajanje; 2) ljudi su toliko tvrdoglavi u grehu da čak i ako bi neko vaskrsao iz mrtvih ljudi ne bi verovali Bogu. 3) potrebno je slušati Sveto Pismo (Mojsija i proroke). Bogataš i Lazar su se razlikovali u stavu prema životnim vrednostima. Bogataš je težio samo materijalnom bogatstvu i dobio ga je, ali ne i večni život. Lazar je težio Bogu, svestan svojih greha i potrebe za kajanjem, pa je nagrada bila život sa Bogom.

Šta bi se desilo ako bismo bukvalno tumačili ovu priču? Ako bismo želeli da svakom detalju ove priče damo doktrinalnu vrednost, priča bi postala besmislena.

Isus je nešto pre toga rekao da će **pravedni primiti platu pri vaskrsenju mrtvih** (Luka 14.12-14), **a ne neposredno posle smrti**, kako izgleda u priči.

Isus je rekao da će nas uzeti k sebi tek kad se bude vratio drugi put (Jovan 14.1-3), **a ne odmah posle smrti**, kao što je slučaj u priči.

Svakog dana umre preko 100 000 ljudi u svetu. Ako je spasen samo 1%, to znači da bi **"Avramovo krilo" trebalo da bude toliko veliko da dnevno primi bar 1000 ljudi**. Ako je Avramovo krilo samo figurativni izraz a ne doslovan opis dešavanja posle smrti, onda su i drugi detalji priče samo figurativni opis čiji je cilj saznavanje neke moralne istine. U Jevrejima 11.39,40 piše da junaci vere, među kojima je **i Avram** (Jev 11.8-19), **još nisu primili savršenstvo, još nisu vaskrsli, nego će ga primiti kad i mi**. U priči je Avram u raj u iako apostol Pavle piše da Avram još nije vaskrsao.

Ljudi koji veruju da postoji "besmrtna duša" veruju da ona nema telo, jer telo umire a duša navodno nastavlja da živi bez tela. Kako onda u priči bogataš u paklu ima prst, jezik i oči? Kako duša bez tela uopšte može da oseća bol ako nema nerve koji se nalaze u koži? Zar za bestelesnu dušu može da bude prepreka ponor koji razdvaja raj od pakla?

Zamislite da ste u raj u, uživate, sve je lepo, a preko provalije vidite ljude kako se muče. Vidite nekog vašeg rođaka, prijatelja i razgovarate sa njima! Kakav bi to raj bio?

Sve ovo govori da je ovo priča zasnovana na narodnim verovanjima, čija je centralna poruka: pokajte se, i verujte ono što piše u Mojsijevim knjigama i prorocima.

ŽIVOT!

Zlo nije večna realnost. Vest koju nam upućuje Bog preko Biblije je da smrt nije kraj, da će doći dan vaskrsenja.

Jedan poznati sveštenik bio je pozvan da propoveda na jednoj sahrani. Odlučio je da na sahrani govori ono što bi govorio Isus u toj prilici. Tražio je u sva 4 evanđelja da sazna šta je Hristos propovedao na sahranama. Otkrio je da je Hristos svaku pogrebnu povorku na kojoj je prisustvovao izmenio u trijumfalnu povorku. Tamo gde je bio Hristos, tamo je bilo vaskrsenje. Mrtvi se se na Njegov glas vraćali u život.

Isus kaže: "Ja sam vaskrsenje i život, ako ko veruje u mene, ako i umre, živeće." Biblija kaže: "Ko ima sina Božjega ima život, ko nema sina Božjega nema života." 1. Jovanova 5.12 Vaskrsenje Isusa Hrista je garancija za spasenje ljudi koji veruju Bogu. Doći će dan suda kada će svi doći na Božji sud, i kada će jedni primiti večni život, a drugi večnu smrt. Da li ćemo primiti život ili smrt zavisi od našeg izbora: za Boga ili protiv Boga. "Jer gle, ja ću stvoriti nova nebesa i novu zemlju, i što je pre bilo neće se pominjati niti će na um dolaziti." Isaija 65.17

KAKO POSTATI BESMRTAN?

Ljudi su izabrali da se odvoje od izvora života, od Boga. Ali Bog nije ostavio ljude iako su ljudi ostavili njega. "Jer Bogu tako omilje svet da je i sina svojega jedinorodnog dao, da **nijedan** koji ga veruje ne pogine, nego da ima život večni." Jovan 3.16

"Ko moju reč **sluša i veruje** onome koji je mene poslao ima život večni, i ne dolazi na sud, nego je prešao iz smrti u život." Jovan 5.24 "I ja ću im dati život večni, i nikad neće izginuti, i niko ih neće oteti iz ruke moje." Jovan 10.28

"A Isus joj reče: **-Ja sam vaskrsenje i život. Koji veruje mene, ako i umre živeće. I nijedan koji živi i veruje mene neće umreti vavek. Veruješ li ovo?**" Jovan 11.25,26 "A ovo je život večni: **da poznaju Tebe, jedinog istinoga Boga, i koga si poslao Isusa Hrista.**" Jovan 17.3 "Reči koje vam rekoh duh su i život su." Jovan 6.63